

Základní škola a Mateřská škola Březno, okres Chomutov

Švermova 367, 431 45 Březno email: reditel@zsmsbrezno.cz

Pracoviště: MŠ Leknínek, Švermova 207, 431 45 Březno Tel.: 731 656 769

...CHOV ZVÍŘAT V MŠ...

Dodatek ke školnímu řádu vydán ke dni 28. 8. 2024.

Vlastnit zvíře a vnímat jeho projevené city dokáže člověka velmi obohatit. Již v dětském věku je důležité vnímat fakt, že žít v blízkosti zvířete, které je z části nebo zcela odkázáno na péči člověka, je morálním závazkem a nese s sebou určitou zodpovědnost a povinnosti a uvědomění si, že jsou zvířata živá stvoření a je třeba se k nim podle toho chovat.

Chov zvířat v MŠ a legislativa

Chov zvířat ve školském zařízení nemá samostatnou právní úpravu. Spadá tak pod chov zvířat v zájmových chovech. Tento pojem najdeme v zákoně č. 246/92 v § 3 pod písmenem e) zvíře v zájmovém chovu. Podle hygieny je chov zvířat v MŠ v pořádku. Samozřejmostí je udržovat pořádek a čistotu. Hygienická opatření jsou stanovena ve vyhlášce č. 343/2009 Sb. o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých.

Zásady a kritéria Welfare – neboli životní pohody

Je třeba vytvořit takové podmínky, které zajistí požadavky stanovené Britskou radou pro ochranu hospodářských zvířat (Farm Animal Welfare Council – FAWC), která těchto „pět svobod“ novelizovala v r. 1993 takto:

1. Odstranění hladu, žízně a podvýživy – neomezený přístup ke krmivu a čerstvé napájecí vodě v množství dostačujícím pro zachování dobrého zdravotního stavu, fyzické i psychické energie.
2. Odstranění fyzikálních a tepelných faktorů nepohody – zajištění odpovídajícího prostředí včetně zabezpečení před nepřízní počasí a pohodlného místa k odpočinku.
3. Odstranění příčin vzniku bolesti, zranění, nemoci – v první řadě prevence onemocnění, popř. rychlá diagnostika a terapie.
4. Možnost projevů normálního chování – zajištění dostatečného prostoru, vhodného vybavení a možnosti sociálních kontaktů s jedinci téhož druhu.
5. Odstranění strachu a deprese (úzkosti) – vyloučení takových podmínek, které by způsobovaly psychické strádání a utrpení.

Všeobecné výhody chovu zvířat v MŠ

- Prožitkové učení - reálný svět – takový, ve kterém zvířátko komunikuje, můžeme pozorovat jeho potřeby, emoce, může si ho dítě pohladit, nakrmit a pomazlit.
- Děti se učí společně – rozdělí si úkoly, motivují se a odkoukávají od sebe navzájem.
- Zjišťujeme, zda je to s těmi mazlíčky jen roztomilá zábava, nebo i povinnost.
- Budování přirozené imunity – postupné setkávání se s různými alergeny vede ke zvyšování imunity.
- Zodpovědnost – bez pravidelné péče by zvířátko uhynulo.
- Radost, sebevědomí – díky mé zásluze, se teď zvířátko cítí líp, příjemně a je šťastné.
- Rozvoj empatie – jak se cítí zvířátko, když nemá vodu? Jídlo? Znečištěný domeček? Když ho stresují?
- Hlavním bonusem na chovu zvířat v mateřské škole je naučit děti zodpovědnosti a láskyplné péči o živého tvora.

Chov zvířat v RVP PV

Chov zvířat je ukotven zejména v oblasti Dítě a svět:

- Pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit.
- Osvojení si poznatků a dovedností potřebných v péči o okolí.
- Rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách.
- Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou.

Vzdělávací nabídka – co pedagog dítěti nabízí:

- Přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm.
- Poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit při kontaktu se zvířaty.
- Práce s literárními texty, využívání encyklopedií a dalších médií.

- Kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění).
- Smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pěstitelské a chovatelské činnosti, péče o školní prostředí a zahradu.

Fobie

jsou poměrně obvyklým úkazem, který ale může přítomnost živočichů ve školním prostředí zkomplikovat, v některých případech i výrazně omezit. Fobie se nemusí vyskytovat pouze u dětí, běžné jsou i u dospělých. V potaz tedy nebudeme brát pouze fobie dětí, ale i učitelek a dalších členů učitelského sboru popř. rodičů.

Sledujeme důkladně a individuálně vztah dítěte ke zvířeti. Pokud dítě vykazuje známky fobie, omezíme kontakt, postupujeme opatrně a pomalu ke zvykání, dle možností dítěte. Osvědčilo se nám zapojení dítěte do péče o daného tvora, případně dítě přizveme k pozorování svých vrstevníků při péči o zvíře. Vždy celý kolektiv třídy upozorníme na manipulaci se zvířetem (vyndání z ubikace, apod.), abychom nezapříčinili leknutí dítěte.

Úhyn zvířete

Vhodným způsobem likvidace kadáveru je odborné zneškodnění např. veterinárním lékařem, popřípadě v zařízeních k tomu určených.

Druhým problémem, se kterým musíme při úhynu zvířete počítat, je stránka emoční (jak u dětí, tak u dospělých). Pokud vycházíme z předpokladu, že děti jsou se zvířetem v pravidelném kontaktu a vytvořily si k němu určitý vztah, smrt zvířete může děti zasáhnout. Předpokládám, že odlišná situace nastane v případě, že se ve škole popř. třídě nachází velké množství zvířat, a odlišná v případě, kdy je přítomno zvíře jen jedno.

V případě, že máme zvíře jen jedno, je pravděpodobné, že jeho úhyn zasáhne děti daleko více. Zdeněk Matějček upozorňuje i na druhou stránku setkání dítěte se smrtí zvířete. Pokud se dítě během svého života setká s úmrtím zvířete, a to třeba i několikrát, zažije smutek, lítost a otřes. Zároveň se však učí s těmito pocity a emocemi zacházet. (Matějček, 1996, s. 120)

Děti předškolního věku obvykle nemají utvořenou realistickou představu o smrti. (Zähme, 2005, s. 101) Dá se tedy říci, že setkání dítěte se smrtí zvířete může být jednou z forem, jak dítěti smrt přiblížit jako biologický a přirozený proces a zároveň ho připravit na emoce, které obvykle úmrtí někoho blízkého provázejí.

Zdroj:

[DOMÁCÍ ZVÍŘATA V PROSTŘEDÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY - PDF Free Download](#)

PAKOBYLKY

Najdeš mě? To je oblíbená hra dětí. Při nepříliš povedeném příchodu do MŠ odvedeme pozornost dítěte k pakobylkám. Umí se bezvadně maskovat a kolikrát nám dá velkou práci pakobylku objevit. Dítě má tak prostor soustředit se na jinou aktivitu a adaptace probíhá mnohem klidněji. Pokud se děti naučí zacházet s křehkým tvorem tak, aby mu neublížily, mohou toto zajímavé zvíře nejen pozorovat, ale i brát na ruku.

Chovaný druh	<i>PHAENOPHAROS KHAOYAIENSIS</i>
Délka života	cca 1 rok
Krmení	Ostružiník, Maliník, Růže, Hloh
Insektárium	Chováme je ve skleněném insektáriu, ve kterém si tato pakobylka může natáhnout své nohy. Na dno používáme papírové kuchyňské utěrky. V insektáriu je lahvička naplněná vodou, a v ní krmné rostliny. Vodu zabezpečíme tak, aby se nám v lahvičce s vodou strašilky neutopily. Dále vložíme vrbové větvičky, pro jejich oblíbené maskování a také k zavěšení při svlékání.
Rozmnožování	Množí se partenogeneticky a v chovech jsou jen samičky. Vajíčka jsou kulatá černé barvy (podobné jako u Strašilky australské). Nymfy se rodí za 5-6 měsíců a jsou šedohnědé barvy s dlouhými tykadly.
Zajímavost	Na hřbetě malá červená mikro křidélka.
Zodpovědnost	Martina Vinterlíková
Péče	1x týdně podložku vyměníme, insektárium vymyjeme vlažnou vodou. 1x denně rosíme Dle potřeby vyměňujeme rostlinnou potravu.

Zdroj: <https://imladis.webnode.cz/pakobylky/phaenopharos-khaoyaiensis/>

MOTÝLI

Koloběh motýlího života je velice zajímavý. My máme možnost vše pozorovat z blízka a pod mikroskopem - jak se rodí housenka, jaké má nožičky, jak se promění v motýla, čím se živí, jak je jejich život krátký, kladení vajíček dospělých jedinců, kolik mají se vším námahy a úsilí.

Chovaný druh	<i>MARTINÁČ PAJASANOVÝ</i>
Délka života	<i>cca 1 -2 týdny</i>
Krmení	Housenky krmíme listy šeríku nebo ptačího zobu. V dospělém stádiu už nepřijímají žádnou potravu.
Motýláríum	Ubikace z latěk a sítě proti hmyzu o velikosti 100x50x30cm (š x v x h)
Rozmnožování	Páření přichází po pár dnech od vykuklení. Samička klade vajíčka na větev, na kterou se usadí. Vajíčka přesuneme do plastové krabičky, na jejímž dně bude papírový ubrousek. Ten se musí udržovat stále mírně vlhký. Zhruba každý druhý den na něj kápneme trochu vody, aby inkubovaná vajíčka nevyschla. Housenky se líhnou v závislosti na okolní teplotě zhruba po 12 až 14 dnech inkubace. Po několika týdnech až měsících se housenka zakuklí a vytvoří kuklu. Kukla se většinou nachází na větvičce zavěšená svisle dolů. Kukly necháme asi dva dny ztvrdnout. Poté je vyjme a přemístíme třeba do prostoru, ve kterém byli chováni dospělci. Mezi jednotlivými kuklami musí být z prostého důvodu dostatek prostoru. Při líhnutí potřebuje motýl pořádně roztáhnout křídla. Každý motýl v prvních hodinách po vylíhnutí vypudí oranžovohnědou tekutinu. Jedná se o odpadní látky. Motýl se jich zbaví podobně jako včely po zimě. Tohle udělá každý motýl (který nepřijímá potravu) jen jednou, nemusíte se tedy bát, že by Vás "počůral", ani že by mu něco bylo.
Zajímavost	Průměrně se dospělý jedinec dožívá od jednoho do dvou týdnů.
Zodpovědnost	Izabela Lienert
Péče	1x denně kropit vajíčka Dle potřeby sbírat vajíčka Dle potřeby vyměňovat housenkám listy

Zdroj: [Chov martináče pajasanového | ChovZvířat.cz](#)

AKVARIJNÍ RYBY

Sledování akvária je pro děti zklidňující, zvláště v době adaptace. Za sklem akvária můžeme sledovat rychle se měnící a poklidný život.

Chovaný druh	<i>DANIO PRUHOVANÉ DLOUHOPLOUTVÉ</i> <i>RAZBORA HENGELI - TRIGONOSTIGMA HENGELI</i> <i>KRUNÝŘOVEC OBYČEJNÝ</i> <i>VODNÍ ŠNECI</i>	
Délka života	cca 2 – 4roky	
Krmení	Danio - Mladé rybky vyžadují velmi jemná suchá, mražená nebo živá krmiva. Razbora - Všežravec: vločkové i granulované krmivo, živou i mraženou potravu. Krunýřovec - Mladí krunýřovci upřednostňují rostlinnou potravu. Krmíme vločkami a tabletami živočišného a rostlinného původu, mraženým i živým krmivem a zeleninou. Ve společenském akváriu jim však postačí i běžné vločkové krmivo, které obsahuje rostlinné i živočišné složky.	
Akvárium	Akvárium Diversa akvariijní set Startup 40 černý 30l LED, filtr AQUAEL AQ Fan Micro plus Optimální teplota vody: 19–26 °C Požadované pH: 6–8 Celková tvrdost vody: 5–20 °	
Rozmnožování	Danio - Rybky kladou jikry, ze kterých se po zhruba 36 hodinách líhnou mladé. Pro odchov je ideální, když je nádrž hustě zarostlá. Razbora - Vytírají se na spodní stranu listů. Rodiče se o jikry nestarají. Krunýřovec - Rybky se vytírají do jeskyněk, kde samička lepí jikry na podklad. Potěr se vykulí za 3-5 dní, za další 4 dny stráví žlutkový váček. Pro odchov bohatě stačí sušené krmení a řasy. Růst zrychlí salátové listy - zakrátko se pokryjí řasou a změknou.	
Zajímavost	Krunýřovec - Teritoriálně se k sobě mohou chovat jen samci stejného druhu. Samci mají na rozdíl od samic v dospělosti četnější a větší výrůstky na hlavě.	
Zodpovědnost	Iveta Soukupová	
Péče	1x denně nasypat špetičku krmení rybičkám (Rubin flakes), 1x za dva dny tableta nebo 1x týdně velká tableta (krunýřovec) – (Dajana – Mini spirulina wafers) 1x týdně vyčistit filtr – vypláchnout, proprat filtr. 1x za tři měsíce vyjmout rybičky z akvária do nádoby s původní vodou, vyprat kamínky a původní vodu naředit čistou odstátou vodou (1:2), můžeme použít regulátor vody dle přiloženého návodu. Zkontrolovat rostliny, případně rostliny doplnit.	

zdroj

https://rybicky.net/atlasryb/krunyrovec_sp_obycejny

ACHATINY

Patřící do třídy plžů, jsou dalšími z běžně chovaných živočichů. Jedná se o plže pocházejícího z Afriky, proto se s nimi často setkáváme pod názvem africký šnek. Chov achatin je nenáročný na prostředí, podmínky i potravu. Kontakt s oblovkou je pro děti zajímavým a obvykle příjemným.

Chovaný druh	<i>LISSACHATINA FULICA</i>
Délka života	cca 3-7 let
Krmení	Ovoce, zelenina, bylinky, občas vařené vejce, sépiová kost
Terárium	Pro chov používáme plastový box s lignocellem, živými rostlinami, zajištění sítkou proti hmyzu. Substrát udržujeme vlhký. V zimních měsících přitápíme topnou podložkou.
Rozmnožování	Stejně jako ostatní hlemýždi, jsou <u>hermafrodité</u> , ^[4] což znamená, že každý jedinec má jak samčí, tak samičí <u>pohlavní orgány</u> . Většinou vyhledávají druhého jedince, ale v nevyhovujícím chovu může vajíčka naklást i samotný jedinec. Asi po 8 – 20 dnech po oplození následuje naklazení asi 200 vajíček (dokonce může až 500). Ty oblovkou zahrabe do půdy. Cca 14 dní po naklazení se z vajíček vylíhnou malé oblovky o velikosti cca 4-7mm. První snůšky bývají často neoplozené, tzv. zkušební.
Zajímavost	Oblovky si rychle zvyknou na kontakt s člověkem a bez problémů lezou po ruce.
Zodpovědnost	Lucie Kopejtková
Péče	1x denně vyměňujeme krmivo – ovoce, zeleninu 1x denně kropíme, doplňujeme do misky vlažnou vodu 1x denně kontrolujeme topnou podložku 1x týdně přeházíme substrát, z důvodu možného objevení a odstranění případných vajíček. Vajíčka jsou zkrmena kuru. 1x měsíčně vyměňujeme celý substrát, box vymyjeme důkladně vlažnou vodou

Zdroj <https://cs.wikipedia.org/wiki/Oblovk%C5%BErav%C3%A1>

KRÁLÍCI

Na první pohled vypadá francouzský beran jako nabručený králík, který nestojí o vaši přítomnost. Opak je ale pravdou. Za touhle mrzutou tvářičkou se schovává něžný obr, který čeká na to, až ho pohladíte. Jsou to velká přítulná zlatíčka, která za vámi radostně přihopsají a olíznou vám ruku. Také se králík vedle vás spokojeně rozplácne a nechá se hladit a drbat v kožíšku. Jsou to zkrátka společenská zvířata, která umí ocenit vaši péči. Beran je navíc klidné a vyrovnané povahy, není tak přespříliš aktivní jako jiná plemena. Ale i on si rád pohraje s hračkami nebo udělá pár koleček ve výběhu.

Chovaný druh	<i>FRANCOUZSKÝ BERAN</i>
Délka života	<i>cca 5-9 let</i>
Krmení	Ovoce, zelenina, bylinky, seno, směs pro králíky.
Králíkárna	Králíkárna je dřevěná, prostorná, zkonstruována tak, že se dá v případě potřeby přepažit. Vybavena miskami na krmivo, vodu, jesličkami na seno. Na zahradě disponujeme velkým výběhem pro králíky (cca 40m ²), kde se mohou v době otevírací doby MŠ libovolně proběhnout a napást. Po 16. hodině jsou uzavřeni do králíkárny, kvůli možné návštěvě predátora.
Rozmnožování	Samice rodí 8-10 mláďat, u nichž ale kvalitu poznáte až s věkem. Králíčata mají po narození složená ouška dozadu, formují se až v pozdějších týdnech. Náš samec je kastrováný.
Zajímavost	Králík se vyznačuje klidnou a vyrovnanou povahou. Jedná se o nesmírně přítulné a mazlivé zvířátko, velmi odolné králíčí plemeno, krátká srst nevyžaduje žádnou zvláštní údržbu a péči.
Zodpovědnost	Lucie Kopejtková, Alena Javorková, Izabela Lienert
Péče	Denně doplňujeme krmivo a vodu. Denně sledujeme a kontrolujeme zdravotní stav – drápky, zuby, stolice, výtoky z očí, apod. Dle potřeby, nejpozději však 1x týdně vykydáme – hnůj vložíme do kompostéru, případně odvoz zajistí pracovníci OÚ. Nasteleme novou vrstvu slámy, kterou máme uskladněnou u p. Kopejtkové. Při teplotách sahajících pod bod mrazu nasteleme větší vrstvu slámy, zajistíme pletivo plexisklem, aby si králíkárnu králíci vydýchali. Vodu kontrolujeme alespoň 2x denně. Navštěvujeme veterinární kliniku v Chomutově. Králíci jsou řádně očkovaní a odčervení. Mají očkovací průkazy.

Zdroj <https://www.caskrmeni.cz/kralik-francouzsky-beran.html>

KUR DOMÁCÍ – LÍHNUTÍ KUŘAT

Líhnutí kuřat je pro děti mimořádným zážitkem. Je u dětí provázeno silnými emocionálními reakcemi. Líhnutí kuřat je v souladu s RVP PV, kde je kladen důraz na prožitkové učení.

Chovaný druh	<i>VESNICKÁ SMĚS – OD SOUSEDŮ</i>
Délka života	<i>cca 4 roky</i>
Krmení	pšenice, kukuřice, slunečnice, ječmen, bylinky, tráva, červíci, žížaly, drcené skořápky, směs pro nosnice, voda
Kurník	Slepice žijí v kurníku (ochrana proti nepřítelům, nepříznivému počasí a větru). Mají prostor k hrabání, ke snášení vajec do hnízda, popelení se, možnost hřadování na bidýlku a celodenní přístup do výběhu.
Rozmnožování	Při oteplením vlivem prvních jarních měsíců začíná období kvokání , kdy některé slepice přestanou snášet, neústupně sedí na vejcích a nechce je opustit. Kvočna taky přijímá málo krmiva a často vydává kvokavé nebo naříkavé zvuky, může působit jako by byla nemocná. Sezení na vejcích (kvokavost) trvá asi 21 dní, při kterých je třeba slepici z hnízda alespoň obden odstranit, jelikož zadržuje trus, u větších vajec o 1–2 dny déle, z menších vajec se líhnou kuřátka dřív. Jejich pípání, kterým se kontaktují s matkou, lze slyšet už den před vyklubáním. Líhnutí trvá několik hodin a probíhá pod tělem kvočny. Po vyklubání kuřat kvočna mladé po asi 6–7 týdnů vodí sem a tam, aby jim ukázala jejich životní prostor. Kuřata se od ní učí nápodobou správnému chování. Při hrozícím nebezpečí, chladu či dešti je kvočna schovává pod sebe do teplého peří.
Zajímavost	V MŠ budeme pozorovat líhnutí kuřat v přímém přenosu, jelikož využijeme líheň.
Zodpovědnost	Lucie Kopejtková, Petra Štréblová
Péče	1x denně doplnění krmení a čisté vody, sebereme vejce (i častěji). Udržíme čistý výběh. Kontrolujeme denně jejich zdravotní stav. Využíváme automatická dvířka – časovač ráno otevře, večer zavře. 1x až 2x týdně čistíme kurník - hnůj odvážíme za koleje na bioskládku. Sebraná vejce mají možnost rodiče zakoupit za dobrovolnou cenu – do kasičky (peníze použijeme dále na krmivo či veterinární péči). V zimních měsících, kdy teplota padá pod bod mrazu, podáváme čistou vodu alespoň 2x denně.

Zdroj https://cs.wikipedia.org/wiki/Kur_dom%C3%A1c%C3%AD

- **Líheň**

Zapůjčená od zástupkyně ředitele pro MŠ – automatická líheň značky PUISOR, sama udržuje potřebnou teplotu. Je z průhledného plastu, takže děti do ní dobře vidí. Je potřeba pouze kontrolovat, aby v líhni nedošla voda. Většinou ji stačí dolít jednou za 48 hodin. Záleží na vlhkosti okolního prostředí. **VLHKOST JE NEZBYTNÁ PRO SPRÁVNÉ LÍHNUTÍ.**

Kuřeti pomáhá v klubání malý výrůstek na špičce horní části zobáku, tzv. vaječný zub. Kuře proklove dírku a pokračuje až do uvolnění dvou třetin obvodu skořápky. Pak se opře běháky do špičky vejce a odlomí vršek skořápky. Celý proces trvá několik hodin. Jedná se o nejzajímavější část experimentu. Po vylíhnutí je kuře mokré a unavené, musí si v líhni odpočinout. V tuto dobu nejsou kuřata příliš aktivní, v líhni se ponechají minimálně 12 hodin. Není třeba se o ně obávat. Nepotřebují vodu ani krmivo. V prvních hodinách tráví zbytek živin ze žloutkového váčku. Někdy se kuřata vylíhnou krátce po sobě, někdy s většími rozestupy. Během líhnutí není vhodné líheň často otevírat. Dříve vyklubaným kuřatům nevádí delší pobyt v líhni.

Je důležité, aby si děti uvědomily, že dobré zacházení s čerstvě vylíhlými kuřaty a jejich pohoda jsou na prvním místě.

- **Následná péče o kuřata**

MŠ disponuje odchovnou drůbeže, kde kuřatům zajistíme potřebnou vlhkost a teplotu. Denně provádíme čištění podkladu, přísun čisté vody a krmiva pro kuřata.

Kuřata by měla postupně navykát na pobyt venku, **začínaje od 3. týdne jejich života**, pokud je venku dostatečně teplo a suché.

Můžete je **nechat na pár hodin denně v ohradě s přístřeškem**, kde mají k dispozici vodu a krmivo. Ohrada by měla být zabezpečená proti predátorům, jako jsou kočky, psi, lišky, kuny nebo dravci.

Kuřata by měla být vždy pod kontrolou a v případě špatného počasí je vrátit do odchovny. Kuřata by měla být **schopná zůstat venku celý den a noc mezi 6. a 8. týdnem jejich života**, pokud jsou plně opeřená a zvyklá na venkovní teplotu.

PÉČE O VŠECHNY NAŠE ZVÍŘATA V DOBĚ VÍKENDŮ, SVÁTKŮ A PRÁZDNIN

Vzhledem k tomu, že většina zaměstnanců bydlí v nedaleké blízkosti MŠ, tak víkendy a svátky řešíme formou domluvy. Vždy si naplánujeme krmení a péči dopředu. V době letních prázdnin, kdy máme 6 týdnů zavřeno, si bere pedagogický personál drobná zvířata domů. Co se týká králíků a slepic, chodí krmit vedoucí učitelka, případně zaskočí pedagogický personál dle domluvy.